

בס"ד. ש"פ פינחס, י"ד תמוז (מאמר א), ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב¹, ומבאר בעל הגאולה במאמרו ד"ה זה הב², שאמרו בש"פ פנחס בעת הקידוש³ [שתוכנו הוא אמנם כתוכן המאמר ד"ה ברוך הגומל הא' שאמרו ב"ג תמוז, אבל ניתוספו בו כו"כ ענינים שמבארים את המאמר הקודם באריכות ובביאור יותר], דהנה, ברכה זו היא ברכת השבח וההודאה להבורא ית' על הטוב והחסד שעושה עם האדם, וצריך להבין למה נשתנה נוסח ברכה זו מברכת הנסים, שבברכת הנס אומר ברוך שעשה לי נס, ואינו מזכיר בברכתו חובה לעצמו, משא"כ בברכה זו אומר הגומל לחייבים טובות, שמזכיר חוב לעצמו, ולכאורה הי' צ"ל נוסח הברכה ברוך שעשה לי טוב, כנוסח ברכת הנס. וממשיך במאמר: "ולהבין זה הנה נודע דירידת הנשמה בגוף היא ירידה גדולה ועצומה במאד מאד וכו', וירידה זו היא צורך עלי' וכו'". ונתבאר לעיל⁴ קישור הענינים בזה. דהנה, כללות הענין דארבעה צריכין להודות⁵ הוא באופן שתחילה היו במעמד ומצב של סכנה, וע"י ויצעקו אל הוי"ו⁶, ויצעקו אל הוי"ו⁷, הצילם הקב"ה והוציאם מהסכנה באופן נסי, שלכן יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם⁸. ולכאורה אינו מובן, הרי הכלל הוא שלא עביד קוב"ה ניסא למגנא⁹, וא"כ, מדוע הוצרך להיות תחילה שהאדם יגיע למצב של סכנה, ואח"כ יעשה לו הקב"ה נס, הרי מוטב שמלכתחילה לא הי' כל הענין. ועל זה מקדים הענין דירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה צורך עלי', דלכאורה אינו מובן, מהו הצורך בירידה זו, שהיא ירידה גדולה ועצומה, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁰, וכל הדרכים בחזקת

שם קעה, סע"א).
 (4) ד"ה ברוך הגומל ד"ב תמוז בתחלתו (לעיל ע' 145).
 (5) ברכות שם.
 (6) תהלים קז, ו. כח.
 (7) שם, יג. יט.
 (8) שם, ח. טו. כא. לא.
 (9) ראה דרשות הר"ן דרוש ח הקדמה הא'.
 (10) לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.

(1) ראה ברכות נד, ב. טושו"ע או"ח סרי"ט ס"ב. סידור אדה"ז במקומו. סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ג ס"ב.
 (2) תרפ"ז. נדפס בקונטרס יד — סה"מ קונטרסים ח"א קפד, ב ואילך. ואח"כ בסה"מ תרפ"ז ע' ריא ואילך.
 (3) נוסף על המאמר ד"ה שאו ידיכם קודש (סה"מ קונטרסים ח"א קפח, א ואילך. ואח"כ בסה"מ תרפ"ז ע' ריז ואילך) שאמרו בסעודת ש"ק בסעודת הודאה (ראה סה"מ קונטרסים

סכנה¹¹, כדי שלאח"ז תהי' העלי', והלא מוטב שמלכתחילה תישאר הנשמה למעלה. ועכצ"ל, שע"י ירידת הנשמה למטה נעשית עלי' למעלה יותר מהמקום שממנו היתה הירידה. וכן הוא גם בענין הארבעה שצריכין להודות — שאין זה ענין בפני עצמו, אלא זהו ענין אחד עם ירידת הנשמה בגוף, כיון שכל ענין הסכנה שממנה ניצלו הארבעה שצריכין להודות היא תוצאה מענין ירידת הנשמה בגוף — שע"ז שהיו תחילה במצב של סכנה וניצלו ממנה ע"י נס, אזי נעשה הענין דידודו להוי' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, שזהו ענין נעלה ביותר. וזהו גם משנת¹² שכללות עבודת הנשמה בירידתה למטה היא בשני אופנים, עבודת הברורים ועבודת הנסיונות, ותכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה היא בעיקר בשביל עבודת הנסיונות (כמבואר בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו¹³), כי, כאשר האדם מתגבר על כל ההעלמות וההסתרים שבענין הנסיון המונעים ומעכבים אותו מעבודת הוי', אזי מתהפך הנסיון ונעשה ממנו ענין של נס והרמה, שזוהי הרמה והגבהה באופן נעלה ביותר, שממטה מטה נעשה מעלה מעלה.

ב) וממשיך במאמר לבאר שירידת הנשמה בגוף היא ירידה גדולה כו', דהנשמה כמו שהיא למעלה קודם בואה בגוף הרי מעמדה ומצבה בעולמות העליונים הרוחניים, וכמ"ש¹⁴ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, והיא רואה ומשגת אלקות בהשגה נפלאה במאד, במכ"ש וק"ו מצבא השמים הכוכבים והגלגלים אשר עם היותם נבראים בעלי חומר וגוף, מ"מ, להיותם במעלה עליונה יותר בעצם גוף חומרם, לזאת הנה גם השגתם גדולה יותר, כמ"ש הרמב"ם¹⁵ שהכוכבים והגלגלים כולם בעלי נפש ודעה והשכל הם כו' משבחים ומפארים ליוצרם כמו המלאכים כו', ודעת הכוכבים והגלגלים מעוטה מדעת המלאכים כו', ומכ"ש השגת המלאכים שהיא עוד למעלה יותר מהשגתם של הכוכבים והגלגלים, וכתוב¹⁶ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, דהגם שהמלאכים הם ג"כ בעלי גוף, הרי גופם הוא מב' יסודות דאש ורוח, שהם יסודות דקים ביותר, והשגתם מרובה עוד יותר מצבא השמים. והנה ידוע דגדלה מעלת הנשמות על מעלת המלאכים, דשרש המלאכים

13) לק"ת פ' ראה יט, ב ואילך. כא, ב ואילך. דרך מצוותיך קפה, ב ואריך.
14) מלכים"א יז, א.
15) הלי' יסוה"ת פ"ג ה"ט.
16) תהלים קד, ד. וראה תו"א בראשית ד, ב. לק"ת ברכה צח, א.

11) ע"פ לשון חז"ל — ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד. קה"ר פ"כ, ב. וראה לק"ת אחרי כה, ג. סה"מ תרצ"ב ע' קמח.
12) ד"ה ברוך הגומל דיי"ב תמוז פ"ה (לעיל ע' 150).

הוא מדיבור¹⁷, וכמ"ש¹⁸ בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, אבל הנשמות שרשן ממחשבה¹⁷, וכמאמר¹⁹ ישראל עלו במחשבה. ומכל זה מובן היטב, דהנשמה כמו שהיא למעלה קודם ירידתה להתלבש בגוף היתה השגתה באלקות גדולה ונפלאה במאד, וא"כ, כאשר הנשמה יורדת למטה להתלבש בגוף גשמי הרי זה ירידה גדולה להנשמה.

ויש לומר, שהביאור הנ"ל במאמר אודות גודל מעלת הנשמה כמו שהיא למעלה, וביאור מעלת הנשמות על מעלת המלאכים, הוא, לא רק כדי לבאר גודל ועוצם הירידה של הנשמה בבואה להתלבש בגוף (כי, כאשר יודעים עד כמה גדלה מעלת הנשמה קודם ירידתה למטה, אזי מובן יותר גודל ועוצם הירידה), אלא עוד זאת, לפי שעיי"ז יתוסף ביאור בכללות תוכן המאמר, שדוקא ע"י ירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף גשמי, ולעבוד עבודתה בהתגברות על ריבוי ההעלמות וההסתרים אשר רבו כמו רבו כו', הנה עיי"ז מתעלית הנשמה לתכלית העילוי, עוד יותר מכמו שהיתה קודם הירידה, שגם אז גדלה מעלתה ביותר, למעלה גם ממעלת המלאכים, ואעפ"כ הנה בירידתה למטה מתעלית בעילוי שבאין ערוך, כדלקמן.

ג) ולהבין זה יש לבאר תחילה מעלת עבודת הנסיונות בהתגברות על ריבוי ההעלמות וההסתרים לגבי עבודת הברורים. ובהקדים, שהפרש ביניהם הוא ע"ד ההפרש בין עבודת הצדיקים לעבודת בעלי תשובה, שהרי עבודת הצדיקים היא כפי שהאלקים עשה את האדם ישר²⁰, שעבודתו היא ללא העלמות והסתרים, שהרי הצדיק כבר הסיר הבגדים הצואים לגמרי מהרע (כמבואר בתניא²¹), ובמכ"ש מזה שאפילו הבינוני נמצא במעמד ומצב שלא עבר עבירה מימיו כו' (כדאיתא בתניא²²), וגם עבודתו בחלקו בעולם אינה בהסרת ההעלמות וההסתרים, שזוהי העבודה באופן של נסיונות, אלא כללות עבודתו היא עבודת הברורים. משא"כ בעל תשובה, הרי עבודתו היא בהיציאה מן הרע שכבר נמצא בתוכו, והיינו, שאין זה רק מעמד ומצב דצופה רשע לצדיק גוי²³, אלא יתירה מזה, שרשע מכתיר את הצדיק²⁴, שכבר נמצא בתוך הרע, ועבודתו היא להתגבר ולשבור את הרע ולצאת ממנו, שזהו ע"ד עבודת הנסיונות. אלא

22) פי"ב. וראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות" לתניא שם ב"לקוטי פירושים" (ע' פח ואילך). וש"ג.
23) תהלים לו, לב.
24) חבקוק א, ד.

17) ראה תו"א יתרו עא, א. ובכ"מ.
18) תהלים לג, ו.
19) ב"ר פ"א, ד.
20) ע"פ קהלת ז, כט.
21) פ"י.

שזהו החילוק שבין עבודת הבירורים לעבודת הנסיונות כפי שהוא בנוגע לשני סוגי בני אדם, צדיקים ובעלי תשובה, ונוסף לזה, צריכים להיות גם אצל כל אחד מישראל (הן צדיקים והן בעלי תשובה) ב' אופני העבודה דבירורים ונסיונות. וע"ד שמצינו בנוגע לב' הסוגים דיושבי אוהל ובעלי עסקים, שהם ב' סוגי עבודה, עבודת יושבי אוהל היא בלימוד התורה, ועבודת בעלי עסקים היא במעשה המצוות וגמ"ח, שצריך להיות התכללות ב' הסוגים, היינו, שאצל יושבי אוהל שעיקר ענינם לימוד התורה, צריך להיות גם גמ"ח, וכמארז"ל²⁵ כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו, אלא צ"ל תורה וגמ"ח²⁶, וכמו"כ אצל בעלי עסקים שעיקר ענינם מעשה המצוות וגמ"ח, צריך להיות גם קביעת עתים לתורה, עכ"פ פרק אחד שחרית כו'²⁷. ועד"ז צריכה להיות ההתכללות דעבודת הבירורים ועבודת הנסיונות אצל כל אחד מישראל, הן צדיקים והן בעלי תשובה [אלא שאין הכוונה שצריך לחזר אחר ענין של נסיון או להעמיד את עצמו בנסיון, ואדרבה, בכל יום בברכות השחר²⁸ אנו מבקשים אל תביאנו כו' לידי נסיון, כי אם, שצריך להיות מוכן לעמוד בנסיון], אף שצדיקים עיקר עבודתם היא עבודת הבירורים, ובעלי תשובה עיקר עבודתם היא עבודת הנסיונות, שזהו החילוק שבין עבודת הבירורים לעבודת הנסיונות בנוגע לסוגי בני אדם, כנ"ל. ועד"ז ישנו גם החילוק בסדר הדורות, שבדורות הראשונים היתה העבודה בנקל יותר, ואילו בדורות האחרונים דעקבות משיחא יש צורך בעבודה ויגיעה רבה להתגבר על ריבוי מניעות ועיכובים כו', כך שעיקר העבודה עתה היא עבודת הנסיונות. וע"פ האמור שעבודת הבירורים ועבודת הנסיונות הם ע"ד עבודת הצדיקים ועבודת בע"ת, הנה כדי להבין מעלת עבודת הנסיונות על עבודת הבירורים יש לבאר מעלת עבודת בע"ת על עבודת הצדיקים.

והענין בזה, דהנה, צדיקים, שהנהגתם היא כפי שהאלקים עשה את האדם ישר²⁹, עבודתם היא בסדר והדרגה, משא"כ בעלי תשובה, עבודתם אינה בסדר והדרגה, אלא לדלג שור²⁹, שהרי אצלם צריך להיות דילוג (א' איבערשפרונג) ממהות למהות, מן הקצה אל הקצה, ובלשון

(28) ברכות ס, ב.

(29) ע"פ שמואל"ב כב, ל. תהלים יח, ל.

וראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, א. ובכ"מ.

(25) יבמות קט, ב.

(26) ראה לקו"ת ויקרא ה, א. סה"מ תרצ"ב

ע' תלג. וש"נ.

(27) ראה מנחות צט, ב.

הרמב"ם³⁰: אמש הי' זה שנאווי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. וזהו גם שעבודת הצדיקים היא בבחי' גבול, שזוהי האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך³¹, ואילו עבודת בעלי תשובה היא בבחי' בלי גבול, שזוהי האהבה דבכל³¹ מאדך³². והנה, כשם שיש חילוק בין צדיקים לבעלי תשובה בעבודה בנפש האדם, כמו"כ יש חילוק גם בהעזר והנתינת כח מלמעלה, כמוכא במאמר³³ שאמרו רז"ל³⁴ משיעין אותו כו', שהוא מלשון שובע (זאט)³⁵, והיינו דבעת ירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף נותנים לה כחות שתוכל להתגבר ולנצח את ההעלמות וההסתרים, וכן אמרו רז"ל³⁶ אלמלי הקב"ה עוזרו אין יכול לו, הנה גם בזה יש חילוק בין צדיקים לבעלי תשובה, שהעזר והנתינת כח לעבודת הצדיקים שהיא בסדר והדרגה ובגבול, הוא מבחי' ממכ"ע, ואילו העזר והנתינת כח לעבודת הבעלי תשובה שהיא בבחי' דילוג ובלי גבול, הוא מבחי' סוכ"ע. וכידוע גם ביאור הטעם שענין התשובה יכול להיות בעוה"ז דוקא, ולא בעולמות העליונים³⁷, כי, הנתינת כח על ענין התשובה, שיתהפך לגמרי מן הקצה אל הקצה (כנ"ל), היא מבחי' סוכ"ע, ולכן אין זה שייך בעולמות העליונים, ששם מאיר בחי' ממכ"ע, אלא דוקא בעוה"ז, שבו נמשך בחי' סוכ"ע. ומזה מובן גם בנוגע לעבודת הנסיונות שהיא ע"ד עבודת בע"ת, דכיון שבענין הנסיון ההעלם והסתר הוא גדול ביותר, צ"ל עבודת האדם וגם העזר והנתינת כח מלמעלה בבחי' בלי גבול, ולכן עי"ז מגיעים למדריגת הבלי גבול, שזהו שנסיון הוא גם מלשון נס, כמו ארים נסי³⁸, נס על ההרים³⁹, כיון שעיי"ז נעשה הרמה ועלי' שלא בערך, לבחי' הבלי גבול. וזהו גם כללות העילוי שנעשה בנשמה ע"י ירידתה למטה להתלבש בגוף ולהתגבר על ריבוי העלמות והסתרים כו' (שזהו תוכן ענין התשובה ועבודת הנסיונות), שדוקא עיי"ז באה לבחי' הבלי גבול.

ד) **ויובן** ע"פ המבואר במאמר ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י⁴⁰ בפירוש מארז"ל⁴¹ האי עלמא דאזלינן מיני' כבי הילולא

37) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (עה, סע"ב ואילך).	30) הלי' תשובה פ"ז ה"ו.
38) ישע"י מט, כב. וראה אוה"ת שה"ש ח"א ע' כט.	31) ואתחנן ו, ה.
39) ע"פ ישע"י ל, יז. וראה סהמ"צ להצ"צ עג, א.	32) ראה תו"א מקץ לט, ג. לקו"ת תצא לט, א. דרושים לסוכות פ, סע"ד ואילך.
40) תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' רסא ואילך).	33) סה"מ תרפ"ז ע' רט. ע' ריג.
41) עירובין נד, א.	34) נדה ל, ב. תניא רפ"א.
	35) ראה קיצורים והערות לתניא ע' נו.
	36) סה"מ תרנ"ז ע' רלו.
	38) סוכה נב, ב.

דמיא, שהילולא שהיא שמחת נישואין, ענינה גילוי כח האין סוף להוליד תולדות בלי גבול, וזהו שהאי עלמא כבי הילולא דמיא, שדוקא בהאי עלמא באים לבחי' הבל"ג, שזהו גם אמיתית ענין ההילוך, דאזלינן מיני'.

והענין בזה, דהנה ידוע ההפרש בין מלאכים ונשמות, שמלאכים נקראים עומדים, ונשמות נקראים מהלכים, כמ"ש⁴² ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, והיינו, שאע"פ שגם עבודת המלאכים היא באופן של עלי' מדרגא לדרגא בהשגת אלקות ובהתפעלות האהבה ויראה, מ"מ, עלי' זו היא בסדר והדרגה, והיינו, שגם בעלייתם למדריגה נעלית יותר יש להם שייכות למדריגה הקודמת, ולכן נקראים בשם עומדים, כי העלי' שלהם היא בבחי' גבול, ורק הנשמות נקראים מהלכים, שעלייתם היא בבחי' בלי גבול. ואף שמצינו שגם הנשמות נקראים בשם עומדים, כמ"ש אלי' חי הוי' אשר עמדתי לפניו⁴³, הרי זה דוקא כאשר הנשמה היא למעלה, קודם ירידתה למטה, שאז היא בבחי' עמידה, ומ"ש ונתתי לך מהלכים, הרי זה ע"י ירידת הנשמה בגוף דוקא, שע"ז זוכה להיות מהלך בבחי' בלי גבול.

אמנם הא גופא צריך להבין, איך יתכן שע"י הירידה לעוה"ז להתלבש בגוף תבוא הנשמה להיות בבחי' מהלך בל"ג, ולכאורה אדרבה, הרי ידוע שירידת הנשמה למטה היא כדי לפעול בעולם כו"⁴⁴, ואיך יכול העולם לפעול עליו בהנשמה. אך הענין יובן בהקדם ביאור כללות ענין התלבשות הנשמה בגוף, וידוע שהתלבשות זו היא באופן שהנשמה מתחברת ומתאחדת עם הגוף ביחוד גמור, וכמבואר בתניא⁴⁵ שנפש האדם אפילו השכלית והאלקית היא מתפעלת ממאורעי הגוף וצערו (ועד"ז בנוגע לתענוג הגוף) מחמת התלבשותה ממש בנפש החיונית המלובשת בגוף ממש, והיינו⁴⁶, שהתלבשות הנשמה בגוף אינה כמו ענין הגלגולים, שזהו כמשל האדם המלובש בלבוש, שכאשר נוגעים בלבוש אין זה נוגע לאדם, כיון שהלבוש הוא נפרד ממנו, משא"כ הנשמה מתפעלת ממאורעי הגוף, כיון שמתלבשת בו באופן של יחוד גמור, ולכאורה אינו מובן, איך יכולה להיות התאחדות הנשמה עם הגוף מאחר שהם ב' הפכים בתכלית, שהרי הנשמה היא רוחנית שברוחניות, והגוף הוא גשמי שבגשמיות. והיינו, שאין

44) ראה תניא פל"ז (מת, ב).

45) פמ"ב (ס, ב).

46) ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' רכד. תרע"ח ע' קצט.

42) זכרי' ג, ז. וראה תו"א וישב ל, סע"א

ואילך.

43) מלכים"ב ה, טז. וראה לקו"ש חכ"ה

ע' 147 הערה 53.

זה כמו בשאר הנבראים שגופם ונפשם הם בערך זל"ז, וכמבואר בתו"א ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל הנבראים⁴⁷, שאצל בעלי חיים הגוף הוא בכח' צומח והנפש היא בכח' חי, שעם היותם ב' מדריגות זו למעלה מזו הרי הם סמוכים זל"ז, ולכן יכולים להתחבר יחד (ועד"ז בנוגע לצומח ודומם), ועד"ז במלאכים, שגם הגופים שלהם (כנ"ל שגופם מב' יסודות הדקים דאש ורוח) הם בערך נפשם, והיינו, שהחומר הוא בערך הצורה, משא"כ הנשמה והגוף אינם בערך זל"ז כלל, שהרי הנשמה נקראת אדם ע"ש אדמה לעליון⁴⁸, וכנ"ל ששרשה מבחי' המחשבה, עלו במחשבה, ואילו הגוף הוא גשמי ממש, והוא נמוך במדרגה יותר מגופות הבע"ח, שנתהווה בבחי' דומם, כמ"ש⁴⁹ וייצר גו' את האדם עפר מן האדמה. ומטעם זה הנה דוקא הנשמה שהיא נעלית ביותר נתלבשה בגוף תחתון ביותר, כי, מצד גודל מעלת הנשמה יש בכחה לברר ולהפך גם גוף תחתון כזה, משא"כ המלאכים ניתן להם גוף רוחני יותר, מפני שאין בכחם לברר גוף גשמי, ואם היו נותנים להם גוף גשמי הרי אדרבה כו', וכידוע⁵⁰ מענין הנפילים, מבני שמחזאי ועזאל⁵¹, שנפלו למטה ולא עמדו נגד הגוף, ולכן ניתן להם גוף רוחני בערך נפשם, שיוכלו להפך חומר גופם לצורת נפשם. ומכל זה מובן שהנשמה והגוף אינם בערך זל"ז כלל, וא"כ, איך יכול להיות חיבור הנשמה והגוף שיתאחדו ביחוד גמור. אך הענין הוא, שעז"נ⁵² ויפח באפיו נשמת חיים, שענין הנפיחה הוא מצד כח פנימי⁵³, שזהו כח הא"ס הבל"ג, ומשם נמשך הכח לחבר את הנפש עם הגוף, שעם היותם שני הפכים, מ"מ, יתחברו יחדיו בכח הא"ס הבל"ג.

ועפ"ז יובן הטעם שדוקא בהתלבשות הנשמה בגוף נאמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, שהנשמה נעשית בבחי' מהלך, משא"כ בהיותה למעלה הרי היא בבחי' עמידה כמו המלאכים שנקראים עומדים, כי, התלבשות הנשמה בגוף היא בכח הא"ס הבל"ג, ולכן דוקא ע"י ירידת הנשמה בגוף הרי היא מתעלית בבחי' בלי גבול, שזהו ענין ההילוך. וזהו גם הטעם שהתורה ניתנה לנשמות בגופים דוקא, כמארז"ל⁵³ למצרים ירדתם כו' ויצה"ר יש ביניכם, כיון שדוקא בהיותה בגוף יכולה

(47) ראה גם תו"ח בראשית כה, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תעא. (51) ילקוט שמעוני בראשית רמז מד. (52) ראה תניא רפ"ב. (53) שבת פח, סע"ב ואילך.

(47) בראשית ג, ד. (48) לשון הכתוב — ישעי' יד, יד. ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. (49) בראשית ב, ז.

לעבוד עבודתה בתומ"צ באופן של הילוך ועלי' בלי גבול, ועד לאשתאבא בגופא דמלאכא⁵⁴, שזהו עילוי שלא בערך אפילו לגבי מעמד ומצב הנשמה קודם ירידתה למטה.

(ה) **ויש** להוסיף בביאור הכתוב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, דלכאורה, כיון שמדובר כאן אודות מעלת הנשמות שע"י עבודתם למטה נעשים בבחי' מהלכים, מה נוגע להזכיר אודות המלאכים שנקראים עומדים. אך הענין הוא, שכאשר הנשמות נעשים בבחי' מהלכים ע"י עבודתם למטה, הרי הם פועלים בין העומדים האלה, מלאכים, שגם אצלם יהי' ענין ההילוך⁵⁵. וטעם הדבר, לפי שעבודת הנשמות למטה נעשית בסיוע המלאכים, דכיון שהנשמה למטה מלובשת בגוף גשמי, הרי היא צריכה לסיוע של המלאכים, כידוע בענין גפיף לון ונשיק לון⁵⁶, שע"י מזככים המלאכים את אותיות התורה והתפלה שיוכלו לעלות למעלה כו'. וכמ"ש בתהלים מזמור פ"ח (שזהו הקאפיטל של בעל הגאולה והשמחה שמתחיל ב"ב תמוז זה⁵⁷), ואני אליך הוי' שועתי ובבקר תפלתי תקדמך⁵⁸, ואיתא במדרש תהלים, מלאך שהוא ממונה על התפלה ממתין עד שתפולל כנסי' אחרונה (המנין האחרון) של ישראל, ונוטל כל התפלות ועושה אותן עטרה ונותנה בראשו של הקב"ה, שנאמר ברכות לראש צדיק⁵⁹, חי העולמים. וכיון שענין ההילוך אצל הנשמות ע"י עבודתם למטה נעשה בסיוע המלאכים, לכן פועלים הנשמות ענין ההילוך גם אצל המלאכים שסייעו להם לבוא לבחי' מהלכים.

(ו) **וזהו** ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב, היינו, שמתבטלים כל המניעות והעיכובים דהנסיונות, ומתברכים בכל טוב, וכפי שמסיים במאמר⁶⁰ שאין טוב אלא תורה⁶¹, שהוא טוב האמיתי, כמ"ש⁶² עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכי' מאושר, דגם מחזיקי התורה נדיש לומר, שלגבי לומדי תורה, הנה מחזיקי תורה עבודתם היא בבחי' עבודת הנסיונות הם מאושרים ומבורכים בכל טוב, ועד להמשכת הברכה בלי גבול, כמ"ש⁶³ והריקותי לכם ברכה עד בלי די, ובפרט ביום השבת (שלזה

(58) פסוק יד.

(59) משלי יו"ד, ו.

(60) סה"מ תרפ"ז ע' רטז.

(61) אבות פ"ו, ג.

(62) משלי ג, יח.

(63) מלאכי ג, יו"ד.

(54) זח"א ריז, ב.

(55) ראה גם ד"ה צאינה וראינה דליל א'

דחג השבועות פ"ד (לעיל ע' 7).

(56) ראה זהר ח"א כג, ב. ח"ב רא, ב.

תו"א מקץ מג, סע"ב ואילך.

(57) ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1. וש"נ.

באים ע"י הטירחא בעבודת ששת ימי החול) ולאחרי חצות, רעוא דכל רעויין⁶⁴, שאז נמשכת נחלה בלי מצרים, כיעקב שכתוב בו⁶⁵ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה⁶⁶, שזהו מעין עוה"ב, ועד"ז בערב שבת לאחרי חצות, שאז צריך להיות טועמי' חיים זכו⁶⁷, והרי עומדים אנו באלף הששי לאחרי חצות⁶⁸, ובקרוב ממש נזכה לגאולה שלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד⁶⁹ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר.

וראה לקו"ש חט"ו ע' 282. ובכ"מ.
 (68) ראה ספר השיחות תש"ט ע' 331.
 לקו"ש שם. שם ע' 42 ואילך. וש"נ. ספר
 השיחות תש"נ ח"א ע' 254. וש"נ.
 (69) ישע"י מ, ה.

(64) ראה זח"ב פח, סע"ב.
 (65) ויצא כח, יד.
 (66) שבת קיח, סע"א ואילך.
 (67) ראה פע"ח שער השבת רפ"ג. מג"א
 או"ח סר"נ סוסק"א. שו"ע אדה"ז שם ס"ח.